

Morales giver grønt lys til TIPNIS vej og olie- og gasudvinding i Bolivias national parker.

Bolivias præsident Evo Morales forhøjer indsatserne i debatten om udvinding som en anti-fattigdoms strategi.

Den 20. maj udstedte Bolivias præsident Evo Morales Supreme Decree 2366 (et påbud) som åbner Bolivias national parker for oli- og gasudvinding, selvom de er beskyttede under forfatningen som økologiske reservater. Kun to uger senere proklamerede Morales at hans af og på plan om at bygge en hovedvej gennem TIPNIS national park og indfødte territorie i den Bolivianske Amazon endelig bliver realiseret.

TIPNIS vej modstanderne undgik ikke at lægge mærke til sammentræffet af disse to annonceringer. De har længe mistænkt udviklingen af olie- og gasinteresserne til at lægge bag vejen. Fire områder i TIPNIS dækkende 30% af parkens territorie er allerede underlagt olie – og gas udvinding. Securé blokken er lige ved siden af den omtalte vej.

Faktisk overlapper eksisterende gas -og oliefirmaer som Brasiliens Petrobras, Spaniens Repsol og Frankrigs Total 11 ud af 22 af Bolivias national parker. Siden man gjorde olie- og gasudvinding nationalt i 2006, har disse firmaer operet samlet gennem YPF, statens eget energifirma.

Mange af reservaterne er som TIPNIS, kollektivt ejet af de indfødte, som har boet der i århundreder og levet af deres forfædres land. I nogle af parkerne dækker olie- og gasudvindingsfirmaer 70-90% af arealet. Disse parker forsvinder når kontrakterne starter.

Mens at det uddelte landareal til olie- og gasfirmaer i Bolivia er steget enormt under præsident Morales – fra 3mio hektar i 2007 til 24mio hektar i 2012 – er aktiviteten i national parkerne nærmest stillestående på grund af manglen på sammenhængende regulationer for udvinding, indtil nu. Tilladelser til olie- og gasudvinding kan gives til både nye og eksisterende kontrakter under det nye Supreme Decree, så længe firmaerne lover at mitigere alle negative påvirkninger af miljøet og bidrage med 1% af deres investeringer til reduktion af fattigdom og økonomisk udvikling af området.

Kritikere siger at dette ikke på nogen måde kan kompensere for ulemperne ved olie-og gasudnyttelse, især fordi miljø -og parkinstanser som er ansvarlig for at administrere dem, støtter udvinding. Ifølge Jorge Campanini fra non-profit forskningsorganisationen CEDIB, så vil Supreme decree 2366 betyde enden for beskyttede områder som allerede er påvirkede af ulovlig minedrift, skovfældning og landinvasion af cocabønder.

Morales to meddelelser understreger en central udfordring og modsætning for MAS (Movement Towards Socialism) regeringen, som har stølet kraftigt på olie- og gasudvinding til at financere deres succesfulde

gendistribueringsprogrammer. Denne strategi har med øget effekt sat Morales til vægs med miljø- og sociale organisationer, som argumenterer at udvinding ødelægger natur og samfund, sikrer afhængighed for tværnationale og gør behovet for at udvikle en bæredygtig økonomisk model for fremtiden uklart.

MAS regeringen forsvarer dens udvindings- og udviklingspolitik som et nødvendigt onde for at lindre fattighed nu og for at have ressourcerne til en post-udvindingsøkonomi som vil gå imod kommunitaristisk socialisme. Skat og royalties af gas- og olieudvinding til den Bolivianske regering udgør 72% og det er noget af det højeste i Latin Amerika ifølge George Gray Molina, politisk forsker.

Disse modsatrettede visioner blev meget tydelige i 2011-12 under TIPNIS-kontroversen, det mest konfliktskabende på Morales 9 år. Den forlængede strid brød alliancen mellem de indfødte Campesino og sociale byorganisationer som i starten fik Morales til magten i 2005.

Morales satte vejen på hold op til præsidentvalget i 2014 til fordel for en vel planlagt regeringskampagne for at fjerne ekstrem fattigdom i TIPNIS. Offentligt udtrykkede han at han fortrød regeringens fejlende proces omkring konsultation af samfundene. Stadig, forsvarer han dog konsekvent vejen geopolitiske betydning i promoveringen af territorial integration og regional udvikling. Få blev overrasket over projekts genopstandelse, især da Morales lavede aftalen om at bygge den første del af vejen ind til parken allerede i 2012 med et statsfirma og med regeringens penge.

Morales beslutning om at udvide kulbrintegrænsen in i Bolivias national parker var også forventede. Det gav vicepræsident Alvaro García Linera en forsmag på i maj 2013, hvor han påberåbte ressource nationalismetemaet for at retfærdiggøre politikken som en anti-imperialist strategi. Hna påstod at de tidligere neoliberale regeringerne beskyttede reservaterne til fremtidig fordel for udenlandske investorer, hvilket forsikrede at Bolivia blev i et stadie af underudvikling.

Siden da har regeringen givet flere incitamenter til olie- og gasudvinding i hele Bolivia, og mindst 5 nye koncessioner i national parker venter på godkendelse. En anden Supreme Decree (DS 2298), som blev udstedt sidste marts, giver en forkortet regeringsdomineret konsultationsproces i forbindelse med forslåede kulbrinte aktiviteter, istedet for at søge samtykke fra de berørte samfund ifølge deres normer og procedurer, som det ellers kræves af den Bolivianske grundlov og af internationale aftaler, som Bolivia abonnerer på. (Et flerårigt forsøg på at udvikle en generel konsultationslov er åbenbart blevet opgivet på grund af regeringens manglende evne til at nå konsensus med de indfødte og campesinoorganisationer.)

Morales beslutning om at fortsætte nu på både TIPNIS og olie- og gas fronten reflekterer et sammenløb mellem flere faktorer. Økonomisk, har den drastiske nedgang i internationale oliepriser (som også nedsætter markedsprisen af Bolivias gas) sammen med det nyligt dokumenterede drop i niveauet af Bolivias beviste gas reserver, kreeret en følelse af akut behov for at udvide oli- og gasgrænserne.

For tiden eksporteres 80% af Bolivias gas til Brasilien og Argentina og med det er der et udsat behov for at udvide udbuddet af gas til indenlandsk brug inklusiv industrialisering. Og i hans seneste præsidentkampagne promoverede Morales visionen af Bolivia som en regional energikraft og lovede at udvikle nye markeder til gaseksport.

Morales jordskredssejr sidste oktober med 61% af de populære stemmer og sejre i 8 af Bolivias 9 ministerier, var politisk baseret på en nyligt konfigureret alliance af bønder, mindre producenter og købmænd, en spirende byindfødt dynamisk borgerskab og elementer af konservative elitesektorer som er blevet integreret i MAS. Denne koalition, som har genformet Bolivias politiske landskab, har haft væsentligt fordel af Bolivias gasdrevne velstand og sørger for en bred mandat til Morales neoudviklings- og udvindingspolitikker.

Med hensyn til TIPNIS, så har MAS partiets første triumf i Beniministeriets guvernørvalg kreeret et nyligt favorabelt lokalt politisk klima for at bygge Beni-Cochabamba vejen, selvom den MAS kontrollerede valgkommission fjernede det populære rivaliserende oppositionsparti kun 9 dage før valget. MAS partiets 2/3 kontrol af den Flernationale Lovgivende Samling (Plurinational Legislative Assembly) ville sikre de behøvede stemmer til at ophæve den uprakske 2011 lov der beskytter TIPNIS som en urørbar zone. Selvom vejens design og finansiering stadig ikke er bestemt, har Morales indikeret at det Binationale Sociale Ingeniørkorps (Binational Social Engineering Corps) et fælles foretagende mellem den Bolivianske og Venezuelanske militær er klar til at påbegynde konstruktionen.

Præcis hvor meget modstand der vil være imod disse initiativer mangler vi at se. Grupper imod de sejrende MAS politikker er blevet marginaliserede, opdelt, stoppet, frataget ressourcer og svært svækket af Morales regering i kølvandet på TIPNIS konflikten. Som antropologist Bret Gustafson har bemærket, så er en ante-udvindings position svær at vedligeholde i et land hvor gas bliver set primært gennem ressourcenationalismens briller og som en billet til økonomisk velstand.

TIPNIS lederen og tidligere præsidentkandidat for Bolivias Grønne Parti, Fernando Vargas og Adolfo Chávez, lederen af lavlandsindfødtes federation CIDOB, har dog stadig annonceret planer om at udfordre

legaliteten af Supreme Decree 2366, om en international mobilisering i forsvar for Bolivias national parker og forhåbentlig en audiens med paven, når han besøger Bolivia i juli. De har brug for alt den hjælp de kan få.

Emily Achtenberg is an urban planner and the author of NACLA's blog Rebel Currents, covering Latin American social movements and progressive governments (nacla.org/blog/rebel-currents).